

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΚΗ

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΓΑΜΒΕΤΑ

[Πώς άρχισε τη σταδιοδρομία του ο ένδοξος Γάλλος πολιτικός]

ΤΑ 1868, μεταξύ όλων των μοιέμ που ουνάζανε στο Καρτιέ Λατέν, ξεχωριστή θέσι, χάρις στη ζωηρότητα και το αιώνιο κέφι του, κατείχε κάποιος νεαρός δικηγόρος, ο οποίος όμως θα δοξαζότανε αργότερα ως ένας από τους μεγαλύτερους πολιτικούς και ήρωας της Γαλλίας. Ο δικηγόρος αυτός, που πρωτιμούσε, αντί να προσπαθή να σχηματίσει μιά πελατεία, να περνά τις περισσότερες ώρες της μέρας και της νύχτας στα διάφορα κέντρα του Καρτιέ, παρέα με λογίους και καλλιτέχνες, καθώς και με νεάνιδες ελαφράς, ελαφροτάτης διαγωγής, ήταν ο Λέων Γαμβέτας!

Έχουμε γράψει ως τώρα πολλές φορές για τη ζωή, τη δρασι και τους ήρωες του μεγάλου αυτού πολιτικού. Σήμερα, θα σάς εξιστορήσουμε τὰ περιστατικά της πρώτης σοβαράς δίκης, που ανέλαβε να υποστηρίξει, της δίκης που τον έκανε διάσημο από τη μιά μέρα στην άλλη. Είνε όμως ανάγκη, για να κατανοήσετε καλύτερα την σημασία της ιστορικής αυτής δίκης, να σάς πούμε πιό μπροστά με δυο λόγια σε ποιά κατάσταση βρισκότανε τότε η Γαλλία.

Ένω σ' ανάκτορα του Κεραμεικού έλαμπε με την ωμορφιά της η αυτοκράτειρα Εύγενία, ενώ ο αυτοκράτωρ Ναπολέων Γ' περνούσε τον περισσότερο καιρό του κάνοντας επίθεωρήσεις των στρατιωτικών μονάδων και... άπαιτώντας συστηματικά τη γυναίκα του με διάφορες θεατρινούλες, τὰ πνεύματα στη Γαλλία βρισκότουσαν σε μεγάλο έρεθισμό. Ένα ισχυρό δημοκρατικό ρεύμα, που το δυνάμεινε περισσότερο ο μεγάλος δημοσιογράφος Ροσσφόρ με το «φανό» του, ζητούσε τον εκθρονισμό του αυτοκράτορα και την επαναφορά του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ήταν φανερό πειά πως χρειαζότανε μιά μικρή άφορημιά, να δεσπάζη το ήφαίσιετο πάνω στο όποιο στηρίζονταν ο θρόνος του Ναπολέοντος. Και η άφορημιά αυτή δόθηκε με την ιστορική «δίκη Μπωντέν», στην οποία πρωτοστάτησε ο Γαμβέτας. Δεν είνε υπερβολικοί εκείνοι που ισχυρίζονται ότι η δίκη Μπωντέν σημειαν στην πραγματικότητα την όριστική πτώση της Αυτοκρατορίας και την μόνιμη πειά επίβολη της Δημοκρατίας.

Άλλα πώς προεκληθή όλη αυτή η ιστορία;

Στις 2 Νοεμβρίου 1868, μερικοί δημοκρατικοί πήγαν να καταθέσουν ένα σέφανο στον τάφο του Μπωντέν, ενός «πολιτού», ο οποίος σκοτώθηκε στα χαρακώματα, κατά την διάρκειαν της πρώτης Κομμουνίας, υπερασπιζόμενος την Δημοκρατία. Οι ομοϊδεάται όμως σ'αυτό του άγωνιστού, θόρκανε τον τάφο του σε τέτοια γάλα, τόσο παραελημένη, ώστε άποφάσαν αμέσως να ενεργήσουν έσομο και, με το ποσό που θα μάζευαν, να στήσουν έν άγαλμα του Μπωντέν. Ο έρωνας αυτός άνοιχθηκε από τις στήλες των δημοκρατικών έφημερίδων. Ο Βίκτωρ Ουγκώ, ο οποίος βρισκότανε τότε στην Γκρενοβίλ, έστειλε τον όδολό του μαζί με το έξης λιτόλογο γράμμα:

«Η είνεγκη αυτή έμπνευσις σου σάς τιμά. Η ζήτησάκη ένός άνδριάντος που μισήνιος Μπωντέν ισοδυναμεί με την άνεργειν ένός νηπιού στην έννοια του Λαζάρου, χάρις του όποιου έζησαν ο Ουάσιγγτον και χάρις του όποιου πέθανε ο Μπωντέν.»

Ο τότε ύπουργός των Έσωτερικών έκανε την άνοησιαν ν' άποδώξη έξαιρετική σημασία στην κίνησι που παρετηρήθη γύρω από τον Μπωντέν. Νόμισε πως η άνεργειν του άνδριάντος ένός «έπαναστάτου» σημειανε θαρειά προσβολή κατά του προσώπου του αυτοκράτορα. Και υπέβαλε μήνισιν ένάντιον των διευθυντών των δημοκρατικών έφημερίδων, που είχαν άνοιξει τον έρωνα, που είπαμε παραπάνω...

Κ' έτσι άρχισε η «δίκη Μπωντέν», η όποια άναστάτωσε την κοινή γνώμη στη Γαλλία και η όποια είχε γι' άποτέλεσμα να

χρωκοπήση όριστικό στην συνείδησι του λαού ο Ναπολέων ο «Μικρός», όπως τον άποκαλούσε περιφρονητικά ο Βίκτωρ Ουγκώ, για να κάνει πιό ζωντανή τη διαφορά που ύπήρχε μεταξύ αυτού και του ένδόξου θείου του, του Ναπολέοντος του Μεγάλου!

Καταλαβαίνετε, θέθαια, πως οι κατηγορούμενοι δημοσιογράφοι φρόντισαν να λάβουν ως συνηγόρους τους καλύτερους δικηγόρους της Γαλλίας. Το περίεργο όμως με τον Ντελεκλύ, τον διευθυντή της «Αφυνίσεως», ήταν ότι άνέθεσε την υπερασπισί του σ' ένα δικηγόρο άγνωστο και πρωτόπειρο, σ' ένα δικηγόρο που ρημιζότανε περισσότερο για τὰ σκάνδαλα της ιδιωτικής του ζωής παρά για τις δικανικές του γνώσεις.

—Ξεγνάς, Ντελεκλύς,—έλεγαν στο δημοσιογράφο οι φίλοι του,—ότι, μεταξύ όλων των κατηγορουμένων, η δική σου ή θεσι είνε η δυσκολότερη, επειδή κανείς σκληρή άντιπολίτευσιν κατά του αυτοκράτορα; Πώς άποφασίζεις, λοιπόν, ν' αναθέσης την υπερασπισί σου σ' ένα νεαρό και άγνωστο δικηγόρο;

—Δεν ξέρω γιατί, άπαντούσε ο Ντελεκλύς, μά έχω μεγάλη έμπιστοσύνη σ' αυτό το παιδί. Τον συνήντησα δυό-τρεις φορές στο Καρτιέ Λατέν και μου έκανε έντύπωσι η όρημ του, η φλόγα του... Ναι, ξέρω, ότι λένε πολλά και διάφορα γι' αυτόν...!

—Πως να μην είνε άνεπιληπτος στον ιδιωτικό του θίο. Μά είνε νέος...έχει μπροστά του όλο τον άπαιτούμενο καιρό να στρώση, να διορθωθή... Τι τὰ θέλεις, άγαπητό μου, κάτι μου λέει ότι ο νέος αυτός χρειαζέται μιά εύκαιρία για ν' αναδειχθή... Έ! λοιπόν, αυτην την εύκαιρία θέλω να τού την δώσω εγώ!

Η άλήθεια είνε, ότι ο Γαμβέτας άντελήφθη άμέσως, ότι η δική αυτή ήταν μιά άνελπιστη τύχη για να δείξη τη ρητορική του δύναμη, για να επιβληθή στο δικηγορικό κόσμο. Είχε υπερασπισί, θέθαια, στα δικαστήρια και άλλες υποθέσεις; Άλλ' αυτές ήσαν τόσο άσημαντες, τόσο μηδαμίνες, τόσο άπεφραν τόσο λιγα από ήθικης και χρηματικής άπόψεως, ώστε ο Γαμβέτας δεν τις λογάραξε καν. Ένω η δίκη Μπωντέν, η όποια προκαλούσε τόσα σόγδια πριν ακόμα άρχισι, θά μπορούσε να τον κάνει διάσημο από τη μιά μέρα στην άλλη...

—Θά φανάζω, τόσο δυνατά στο δικαστήριο,—είπε ο έξαλλος Γαμβέτας στον Ντελεκλύς,—θά χτυπήσω τόσο δυνατά τὰ χέρια μου, ώστε δεν θ' αφήσω ν' άκουστή κανένας άλλος δικηγόρος και, συγχρόνως, θά έξαναγκάσω όλους να με προσέξουν, να μάθουν πώς εμιαί!...

Ο Ντελεκλύς χαμογελούσε με τους ένθουσιασμούς του νεαρού δικηγόρου, κάνοντας άπό μέσα του την σκέμη πως δεν είχε άδικο να βασίζεσαι τόσο στον Γαμβέτα.

Άπό την πρώτη μέρα της δίκης, φάνηκε η ύπεροχη του Γαμβέτα άπέναντι των άλλων δικηγόρων.

Η όρημ του προσένησε κατάπληξη. Η άποστροφές του, η διακοπές του, η άπαντήσεις του, έκαναν τους συναδέλφους του, οι όποιοι στην άρχη τον κύτταζαν κάπως ειρωνικά, ν' άρχίσουν, ως τον παρακολουθούσαν με προσοχη, να μη μπορούν ν' άποκριθουν το θαυμασμό τους για το νεαρό αυτό δικηγόρο. Ο Γαμβέτας έμοιαζε με λεοντάρι, μεθυσμένο από την συναίσθησι της δυναμείας του.

Ο πρόεδρος του δικαστηρίου Βιθιέν, ένα ύπομονετικό και καλοκάγαθο γεροντάκι, προσπάθησε πολλές φορές να...καθησυχάση τον μανέμενο Γαμβέτα.

—Λιγότερες έξέψεις, κύριε συνήγορε! τού έλεγε.

Μά ο Γαμβέτας δεν έννοούσε να μετριάση τις θροντες του, να περιορισί τις κινήσεις του, να μαλακώση τον τόνο του και το ύφος του. Ήξερε πως η φωνή του θα περνούσε τους τοίχους και θ' άντιλαλούσε σ' όλη τη Γαλλία... Η σκέμη ότι όλοι οι δημοκρατικοί Γάλλοι θά πρόφεραν την έπαινη με ήραυματικό τ' όνομά του τον έκανε να βρυχάται με μεγαλειότερο ήθος.

—Προσπαθώ, κύριε Πρόεδρε,—είπε σε μία στιγμή στον Βι-
 εέν,—να συγκρατηθώ εντός των επιτρεπομένων ορίων της ψυ-
 χραμίας. 'Αλλ' εις την δίκην αυτήν υπάρχουν τόσαι δραματι-
 καί λεπτομέρειαι, τόσαι άφορμιαί έντόνων συγκινήσεων δι' ένα
 δημοκρατικόν πολίτην, ώστε και ένας δικηγόρος ακόμη να μή
 δύναται να αζητήσῃ, με την άπαιτούμένην άπάθειαν... Πώς είνε
 δυνατόν, κύριε Πρόεδρε, να όμως με την καθιερωμένη ευγένει-
 αν, ενώ αισθανόμια να παίζεται γύρω μου μία φρικιαστική
 τραγωδία;

‘Εκείνος όμως, ό οποίος τράβηξε κυριολεκτικά τάν παθών
 του τόν τάραχο από τόν ξεφρενασμένον δικηγόρον, ήταν ό γενι-
 κός εισαγγελεύς.

—Οί άνθρωποι αύτοί είνε κακούργοι! είπε ό εισαγγελεύς
 δείχνοντας τούς κατηγορούμενους.

—'Εν τοιαύτη περιπτώσει, τόν άποστόμωσε ό Γαμβέτας, κα-
 κούργος είνε και ό ήλιος, ό οποίος σκορπίζει τό φώς του, κα-
 κούργος είνε και ό Θεός, ό οποίος έπλασε έτσι τόν άνθρωπο,
 ώστε να θρίσκει μόνος του τόν δρόμο της αλήθειας, κακούργος
 και ό Χριστός, ό οποίος κήρυξε πρώτος τό Εύαγγέλιο της κοι-
 νωνικής ισότητος!...

Με άνακατωμένα τά μακριά μαλλία του, με ξεκουμπωμένη
 τήν τήβεννό του, με άνασκουμπωμένα τά φαρδύα μανίκια του,
 ό Γαμβέτας—κοιτός, εϋσωμος, προσωποποιήσι της άνδρικής
 ρώμης—σφάβαζε σαν πληθύνον θηρίο καθ' όλη τήν διάρκειαν
 της δίκης, θυάζοντας άφρούς και κεραυνούς από τό στόμα του.

Τί σημασία είνε άν τά κυβερνητικά φύλλα τόν γελιοποιού-
 πανε κάθε μέρα, δημοσιεύοντας σκανδαλώδεις λεπτομέρειες της
 ιδιωτικής του ζωής. 'Ο Γαμβέτας ήξερε πως έφτανε να γίνη διά-
 σημος γιά να ληρηνηθούν άμέσως όλες ή νεανικές παρεκτρο-
 πές του...

Τό στερνό θέλος του, ό Γαμβέτας, τό ξετόξευσε κατά του εί-
 σαγγελεύς, ό οποίος, μόλις ό δικηγόρος τελείωσε τήν άγόρευ-
 σή του, άνασήκωσε περιφρονητικά τούς ώμους.

—'Αισηκώσετε τούς ώμους σας, κύριε αυτόκρατορικέ Εισαγγε-
 λεί, άνασηκώστε τούς ώμους σας! 'Ημπορείτε να μάς τιμω-
 ρήσετε, δέν ήμπορείτε όμως ούτε να μάς άτιμάσετε, ούτε και
 να μάς έκμηδενίσετε!

'Εννοείται, ότι στό τέλος οι κατηγορούμενοι...καταδικάστη-
 καν.

Μά τό δικηγορικό άστρο του Γαμβέτα είνε άνατείλει.
 "Ύστερ' από ένα χρόνο, γεμάτο δικηγορικούς θριάμβους, ό
 Γαμβέτας απέφραξι με έκθεση άπομνηστικότητα θουλειτού και στο
 Παρίσι και στη Μασσαλία. Κι' επέτυχε και στις δυό περιφέρειες.
 'Ετσι έρχισε τήν πολυτάραχη καριέρα είνε άπό τούς
 μεγαλύτερους πολιτικούς της σύγχρονης Γαλλίας!

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

'Η φύσις έχει προικίσει τά περισσότερα άπ' τά έντομα με δύ-
 ναμη καταπληκτική. 'Η άκρίδα, π.χ. έχει τόση δύναμη στό πι-
 σινά της πόδια, που μπορεί να κινή άλλατα διακόσες φορές
 μεγαλύτερα άπ' τό μήκος του σώματός της. "Αν ό άνθρωπος
 είχε τήν ίδια δύναμη στό πόδι του, θα μπορούσε με δύο πή-
 δους μόνον να φτάση από τήν πλατεία του Συντάγματος στη
 πλατεία της 'Ομοίας!

"Ενας 'Αγγλος φυσιοδίφης, παρατήρησεν επίσης κάποτε, που
 ταξείδευε άπ' τήν Δουκέρνηγη στό Παρίσι, ότι τόν σιδηρόδρο-
 μο τόν άκολουθούσε μία μέλισσα πετώντας ενάντια στον άνεμο.
 Τό τραίνο με τό όποιο ταξείδευε ό "Αγγλος έπιστήμων έτρεχε
 με ταχύτητα 50 χιλιομέτρων τήν ώρα. Κι' όμως ή μέλισσα τό
 έφτανε, με τό πέταγμά της.

Είνε γνωστόν εξ'άλλου, ότι υπάρχουν 'Αφρικανικές μυίγες, ή
 οποίες έπισκέπτονται τά πλοία που ταξείδεύουν στον ώκεανό,
 περινώτας 500 μιλίων θάλασσα!...

'Υπάρχουν, άσάφως, έντομα που πετούν με τέτοια ταχύτη-
 τα, ώστε άν ό άνθρωπος μπορούσε να έχη τόσο δυνατό φτερά,
 θα πέτουσε διάλυγα με τό θάρος του σώματός του, με ταχύ-
 τητα ενός χιλιόμετρού τό δευτερόλεπτο! Μά άλλα λόγια, ή τα-
 χύτης του θα ήταν τρεις φορές μεγαλύτερη άπ' τήν ταχύτητα
 του ήχου!...

Και οι άρχαιοί όμως είχαν παρατηρήσει τήν τερατώδη δύνα-
 μι των έντόμων. 'Ο Πλίνιος π.χ. γράφει, ότι άν συγκρίνομε
 τό θάρος που σηκώνει ένα μυρμηγκί προς τό θάρος του σώ-
 ματός του, πρέπει να παραδεχτομε πως δέν υπάρχει κανένα ζωο
 πιο δυνατό άπ' αύτό.

'Ο Λησίοσ πάλι, διηγείται κάπου, πως μία πεταλούδα διήνε-
 υσε πετώντας, χωρίς κανένα σταθμό, έκάτο μιλίων δρόμο!...
 'Ο ίδιος μάς θεσβαίνει ότι, άν ή προσοκίδα του έλέφαντος είχε
 κατ' αναλογίαν όσην δύναμη έχη ή προσοκίδα ενός κανθάρου,
 ό έλέφανς θα μπορούσε να μετακινήση...δρη!

Τέλος, ένας Ρώσος φυσιοδίφης, μάς πληροφορεί, ότι ή κοι-
 νή μυίγα κινεί τά φτερά της 40 φορές τό δευτερόλεπτο, δηλ.
 144.000 φορές τήν ώρα. Και προσθέτει, -ό σοφός έπιστήμων,
 πως άν ό άνθρωπος κινούσε τά πόδια του με τήν ταχύτητα που
 κινεί ή μυίγες τά φτερά της, θα διήνευ έκάτο μέτρα σ' ένα δευ-
 τερόλεπτο και 2)5 του δευτερολέπτου!

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Η ΓΕΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

(Τού José Maria de Heredia)

Χάος τούς κόσμους πλάκωνε κι' άμέτρητα κυλούσαν
 'Ο χρόνος, τό διάστημα. Μά γενήσε ή Γη
 Και τούς Τίτάνας έξγαλε που τή ζωή ρουφούσαν
 Με πόθο άπ' τών κόλπων της τήν άσώστη πηγή.

Μά νικημένους της Στυγός τά κύματα κρατούσαν
 Κι' αύτούς, στη Γη σαν έξόπασε ή θεική άργη.
 Μέρες λαμπρές τήν "Ανοιξι πεία δέν φεγγόβολουσαν.
 Στάχια του θέρους ώριμα δέν είχαν έξανασηή.

"Αγριοι τότε κάθονταν πάνω στη χιονισμένη
 Του 'Ολύμπου ράχη οι θεοί, από τά γέλια ξένοι
 Κι' άπ' τη χαρά. Μά στάλαξε θροσιά άπ' τά ούράνια.

Τή δεχτηκε ή θάλασσα κι' όλόγυμνη προβάλλει
 'Η "Αφροδίτη πουλάει άπ' τήν πέρσιαν κάλλη
 Και τών κυμάτων οι άφοροι τή ζώναν με στεφάνια.

ΣΟΝΕΤΤΟ

(Τού Heredia)

"Εθγαίνε άπ' τήν έκκλησιά, Φτωχόι έκαρτερούσαν
 "Απ' τό χρυσό τό χέρι σου μίαν έλεμψούση.
 Στο σκοτεινό τό νάρθηκα που έλαμκοπούσαν
 Τά κάλλη σου, σ' αντίκρυσσε γεμάτη καλωσύνη.

Τά μάτια μου γιά να σε δοον καλά δέν έτολμούσαν,
 Γι' αύτό μπροστά σου σάθηκα σε μία ταπεινώση.
 Μά θυμωμένοι ή γλυκερές ματιές σου με κυτούσαν
 Και μ' ένα πέπλο σκέπαζες τήν ώμορφία σου εκείνη.

Μά ή άγάπη που μπορεί στό τέλος να λυγίση
 Τήν άνοιξι, δέν θέλισε, έκαρση, να μ' άρίση
 Χωρίς μία χάρι τό φτωχό, κόρη ποιετικά.

Κι' ουτό άργά τόν πέπλο σου τόν ειγες καταβάσει
 Για τά πικιά ματωκλάδα άστραφταν σαν τά δάση
 "Όταν άκτινα μιάς στιγμής φέγγει σ' αύτά γλυκειά.

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

(Τού Βικτωρος Ουγκώ)

'Ο ήλιος έθασίλεμε στα σύννεφα άπόψε
 Αύριο θάρη ή θυελλα, ή λύγη, τό σκοτάδι,
 "Ύστερα πάλιν ή αύγή με τά θαμά της κάλλη
 Ρύχτες και μέρες, θήματα του χρόνου που διαβαίνε.

Κι' ή μέρες θα περάσουν, περνούν μαζωμένε
 'Επάνω από τις θάλασσες κι' επάνω από τά δρη,
 στους άργυρούς τούς ποταμούς, στα δάση που πλανιέται
 "Ενα τραγοδί, θλιβέρο νεκρών άγαπημένων.

Και τών νεφών και τών θουνών ή ζαρωμένη όπι,
 κι' όλα τή καταπράσινα και τ' άθιμισμένα δάση
 Όλοένα ζανακωνουνε το κούμπο τό ποτάμι
 τό κύμα του άπ' τό θουνόν αδιάκοπα θέ παίρη.

Μά γ'ω όλο χαμηλότερα σκύφτοντας τό κεφάλι,
 περνω και δέν ζεσταίνονται άπ' τής ζωής τόν ήλιο
 και μέσ' στη χάρι της γιορτής, σε λίγο θέ να φύγω
 χωρίς να λείψη τίποτα άπ' τήν ώμορφία του κόσμου.

Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ

(Τού Σ. Πρωτόμ)

Τά πλάθει άγάλια κι' ήσυχα τά έργα της ή Φύσι,
 άργά τις θαμποχάραιε του στήθους τις γραμμές,
 καθώς τή θάλασσα έκανε να γλυκοκουαση
 και τις ραχοίλες να ύψωθούν και να σκαφούν λακκίεις.

Στην κάθε έτοιμαία καρδιά γλυκό γιά ν' άκουπήση
 προσκεφαλό κυρτώνοντας τών λόφων τις πλαγιές.
 Σ'ών πρώτων κρίναν τόν καιρό τόν κορφο έχει σκαλίσει
 τάχα από ποσες ύστερα γυναικείες ζωγραφίες!

Δεν είνε ή Εύα δοκιμή στερνή της, μήτε ή μνη.
 Τό θαμα και δέν ζεσταίνουμε με τόν καιρό τελειώνει
 κι' από γυναικα σε γυναικί' άνθίζει ή ώμορφαία

Πάντα, ως το ειδοσ, τ' άφταστο που ή Τέχνη θριαμθεύτρα
 ενός άνθρώπινου κορμίου τήν όπι τή ηγεύτρα
 πλάθει υπεράνθρωπη.—Κι' αύτη, τ' άνθος της γής σου, 'Ελλάδα!
 (Μετ. ΕΛΑΝΤΡΟΥ ΠΑΛΑΜΑ)